

[Finansministeren.]

er vejledende uddybet med en midlertidig normaltimeplan og betænkningerne nr. 250/1960 og 297/1961 („Den blå betænkning“). En del ugentlige timer er især i 8.-10. klasse afsat til undervisning i frivillige fag fordelt efter elevernes egne ønsker og normalt med en opdeling af grundklassernes elever i hold af varierende størrelse. Mere specielt kan desuden nævnes, at begynderundervisningen i fagene dansk, regning og fremmedsprog i et vist omfang kan eller skal foregå således, at klassen deles i to hold med hver sin lærer.

Disse krav og vejledende bestemmelser har medvirket til den ret udbredte opfattelse, at driften af folkeskolen, herunder specielt lærerlønudgifterne, er løvbundne udgifter, hvis størrelse ikke i noget væsentligt omfang kan påvirkes af de kommunale skolemyndigheder.

Udviklingen i klassekvotienten.

Klassetrin	1964-65	1967-68	1969-70	1970-71
1.-7. klasse	22,6	21,5	21,0	20,7
8.-10. -	18,6	18,3	17,4	17,1
1.-3. real	20,5	20,5	20,3	19,7
Ikke fuldt årgangsdelte skoler		14,3	14,0	13,9

En sådan opfattelse forekommer ikke ganske korrekt. De faktiske klasse- og holdkvotienter viser, at der er meget store muligheder for variation af lærerforbruget ved en ændring af disse kvotienter, som i de senere år har vist en generel tendens til at falde ganske væsentligt, jfr. ovenstående oversigt. Klasserne forekommer i en del tilfælde endog meget små; for eksempel havde i 1970-71 omkring 7.000 klasser ud af i alt 31.000 en klassekvotient på 16 elever og derunder, heraf godt 1.500 klasser med en kvotient på 12 elever og derunder. Også et meget betydeligt antal hold i valgfri fag gennemføres med meget lave kvotienter; den senest foreliggende statistik fra 1968-69 viser således at 9.000 ud af i alt 27.000 hold havde under 10 elever, heraf 2.700 hold 6 elever og derunder.

En årsag til de lave klasse- og holdkvotienter er, ud over geografiske faktorer, nok en stærk interesse hos både lærere og forældre for forholdsvis lave hold- og klasse-

kvotienter. Også det betydelige lærerløn-tilskud fra staten spiller antagelig en vis rolle.

De gældende lærerrationeringsbestemmelser, der er indført ved cirkulære af 5. marts 1962 i henhold til lovmyndigelse og senere lempet flere gange, fastsætter for den enkelte skole et maksimalt antal lærerstillinger. Til- delingen af stillinger på den enkelte skole er gjort afhængig af klassetallet og dets fordeling på undervisningstrin, men da hensigten med disse bestemmelser er at sikre en nogen- lunde ligelig geografisk fordeling af lærer- kræfterne, lægges der ikke herved noget loft over forbruget af løntimer. Bestemmelserne sætter således ikke en effektiv bremse på nedgangen i klasse- og holdkvotienter.

I forbindelse med udarbejdelsen af retningslinier for udbygningsplanerne for skole- byggeriet har man fra undervisningsmini- steriets side imidlertid bl. a. henstillet, at der for nye skoler bør være et rimeligt elev- grundlag, hvilket for 8.-10. årgang vil sige ikke under 70 elever pr. årgang svarende til 3 klasserækker, for at man kan være i stand til at præstere et rimeligt udbud af valgfri fag.

Bestemmende for de samlede lærerløn- udgifter er endelig de gældende regler om lærer aflønning og pligtige timetal i lønning- og klassificeringsloven (lov nr. 291 af 11. juni 1969) og i en række cirkulærebstem- melser. Omkostningerne ved den timeredu- ktion, som direkte er afledt af undervisningen, i 1970-71 at udgøre 67 mill. kr., heraf omkring 50 mill. kr. som rettereduktion i 8.-10. klasse og 1.-3. realklasse, mens resten vedrører undervisning i håndgerning, spe- cialundervisning og hjemme- og sygehus- undervisning. Anden timereduktion, hvortil staten yder refusion, er skønsmæssigt fordelt i nedenstående oversigt.

Refusionsberettigede udgifter til timeredu- ktion, der ikke direkte er afledt af undervis- ningen:	mill. kr.
Administrativ reduktion	62
Skolepsykologer	5
Skolebiblioteksarbejde	25
Skolekonsulenter	4
Fælleslærerrådsformand	1
Aldersreduktion	12½
Videreuddannelse	18
Anden reduktion	4½
I alt	132